

Türkiye'de Kadının Durumu

Kadın Haklarının Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

- Türkiye Cumhuriyeti kadın konusuna ilişkin olarak dünyada istisnai ve özgün bir tarihsel deneyim yaşamıştır.
- Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu 1923 yılını izleyen ilk 10 yılda Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen reformlar, bir yandan kadının yurttaşlık haklarını kazanmasını, diğer yandan Türk toplumunun yeniden yapılanmasını sağlamış, böylece büyük bir toplumsal değişim gerçekleştirilmiştir.

- Laik hukukun benimsenmesi ile kadınların eğitim, çalışma yaşamı, siyaset gibi kamu alanlarına açılması mümkün kılınmış ve eşitlikçi kamu politikaları ile devlet bu katılımı özendirilmiş ve desteklemiştir.

- Bu reformlardan Türk kadınına doğrudan etkileyenlerin başında 1924 yılında kabul edilen, eğitimi tek sistem altında toplayarak kadınlara erkeklerle eşit eğitim imkânları sağlayan Tevhid-i Tedrisat Kanunu; 1925 yılında kabul edilen Kıyafet Kanunu; kadınların yasal statüsünü bütünüyle değiştirerek gerek aile içinde gerekse birey olarak eşit haklar sağlayan 1926 yılında kabul edilen Türk Medeni Kanunudur.

- Özellikle 1980'li yıllarda ivme kazanan kadın hareketi, kadınlar ile ilgili her soruna “kadın bakış açısıyla yaklaşma ilkesi”ni yerleştirme çabasını sürdürmektedir. CEDAW’ı onaylayan ülkemizde de, kadın politikaları geliştirmek amacıyla ulusal mekanizma olarak 1990 yılında kurulan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) sorunların parlamentoya taşınmasında ve kadınlar lehine kararlar alınmasında etkili çalışmalar yürütmektedir.

- 2. Dünya Kadın Konferansının ardından 1 Mart 1980 tarihinde CEDAW Sözleşmesi üye ülkelerin imzasına açılmış, Türkiye'nin 1985 yılında onayladığı Sözleşme, 19 Ocak 1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- Yakın dönemde gerçekleşen bir diğer önemli gelişme ise Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 7 Nisan 2011 tarihinde kabul ettiği “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”dir.
- Söz konusu Sözleşme bu alanda yasal çerçeve oluşturan ve uluslararası bağlayıcılığa sahip ilk düzenleme olması açısından önemlidir. Ayrıca Sözleşme, fiziksel, cinsel, psikolojik şiddetin yanı sıra, zorla evlendirme ve kadın cinsel organlarının kesilmesi gibi farklı şiddet türlerini tanımlamakta ve bunlara yaptırımlar getirmektedir.

- Türkiye'nin de imzaladığı Sözleşme, 10-11 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen 121. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Toplantısında üye ülkelerin imzasına açılmıştır. Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun 25 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek 29 Kasım 2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Böylece Türkiye, Avrupa Konseyi'nin ilgili sözleşmesini ilk onaylayan ülke olmuştur

Anayasada Kadın Hakları

- Türkiye'de kadın-erkek eşitliği ilkesi; 2001 yılında Anayasa'nın 41. ve 66. maddeleri, 2004 yılında 10. ve 90. maddeleri, 2010 yılında ise yine 10. maddesinde yapılan değişikliklerle güçlendirilmiştir

- Anayasa'nın 10.maddesine;
- 2004 yılında: "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü eklenmiştir.
- 2010 yılında 10 uncu maddenin ikinci fıkrasının sonuna: " ....., bu maksatla alınacak tedbirler, eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz." ibaresi eklenmiştir.

- 41.maddesine;
- “Aile Türk toplumunun temelidir” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve eşler arasında eşitliğe dayanır.” hükmü eklenmiştir.

- 66. maddesinden;
- Türk vatandaşlığının düzenlenmesi ile ilgili eşitsizlik içeren hüküm çıkarılmıştır.

- 90.maddesine;
- "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." hükmü eklenmiş, bu çerçevede CEDAW Sözleşmesi de ulusal düzenlemeler karşısında üstün konuma getirilmiştir.

Yeni Türk Medeni Kanunu

- Yeni Medeni Kanun ile özellikle aile hukuku alanında bugüne kadar yaşanan gelişmeler, değişim ve ihtiyaçlar dikkate alınarak çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Kanun ile getirilen başlıca düzenlemeler şunlardır:

1) "Aile reisi kocadır" hükmü değiştirilerek "evlilik birliğini eşler beraber yönetirler." hükmü getirilmiştir.

2) Eski Kanunda evlilik birliğini temsil hakkı, bazı haller dışında kocaya ait iken, yeni Türk Medeni Kanununda evlilik birliğinin temsili eşlerin her ikisine verilmiştir.

3) Evin seğimini kocanın yapacağı hÜkmü değiştirilerek, eşlerin oturacakları evi birlikte seğecekleri hÜkmü getirilmiştir.

4) Kadına Önceki soyadını kocasının soyadından Önce gelmek üzere kullanabilme hakkı veren ve 1997 yılında yapılan değişiklik yeni yasada aynen benimsenmiştir

5) Eski Medeni Kanunda yer alan eşlerin, çocukların velayetini birlikte kullanacağı, anlaşmazlık halinde ise babanın reyinin üstün olacağı hükmü değiştirilerek, eşlerin velayeti birlikte kullanacakları hükmü getirilmiştir. Evlilik dışında doğan çocuğun velayeti anneye aittir.

6) Yeni Medeni Kanunda eşlerden birinin meslek ve iş seçiminde diğerinin iznini almak zorunda olmadığı hükmü getirilmiştir. Bu düzenlemeyle eşler mesleklerini diğer eşten izin almadan sürdürebileceklerdir. Ayrıca maddenin devamında "eşlerin meslek seçiminde evlilik birliğinin huzur ve yararını göz önünde tutması" gerektiği yer almıştır. (Eski Kanunda yer alan kadının meslek seçiminde eşinden izin alacağı hükmü 1990 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir).

7) Yeni Kanun, vesayeti kabul yükümlülüğünü sadece erkek ve koca için öngören maddeyi kadın-erkek eşitliğini zedelediği için tamamen kaldırmıştır.

8) Yeni Kanun mirasın taksiminde, tereke malları arasında yer alan ve ekonomik bütünlüğü bozulmaması gereken tarımsal taşınmazların hangi mirasçıya özgüleneceği konusunda erkek çocuklara kızlara nazaran öncelik tanıyan eski hükme yer vermemiştir.

9) Eski Medeni Kanuna göre diğer rejimlerden biri seçilmemişse geçerli olan kanuni mal rejimi "mal ayrılığı" iken, Yeni Kanunda "edinilmiş mallara katılma rejimi" getirilmiştir. Her eşin kendi adına kayıtlı mallara sahip olması esasına dayanan mal ayrılığı rejimi yerine, yeni mal rejimine göre evlilik birliğinin kurulmasından sonra her eşin karşılığını vererek elde ettiği malvarlığı değerlerini (edinilmiş mallar) evliliğin sona ermesi ile eşler eşit olarak paylaşır. Kişisel mallar ve miras yoluyla intikal eden mallar ise paylaşımına girmez.

Aile Mahkemeleri

- Yeni Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesi ile birlikte Aile Mahkemelerinin kurulması konusu gündeme gelmiş ve hazırlanan "Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun" 9 Ocak 2003 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.
- Bu Kanun ile, Aile Hukukundan doğan dava ve işlerin Aile Mahkemeleri tarafından görülmesi ve adli yargıda görevli, evli, çocuk sahibi, 30 yaşını doldurmuş ve tercihen Aile Hukuku alanında lisans üstü eğitim yapmış olan hakimlerin görevlendirilmesi sağlanmıştır.

- Bu Mahkemeler, Aile Hukukunu ilgilendiren davaların yanı sıra Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun uygulanmasından doğan davalara da bakmaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi

Amacıyla Çıkarılan Kanun

- Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacını taşıyan ve Türkiye’de aile içi şiddet kavramının ilk kez hukuksal bir metinde tanımlanmasını sağlayan 1998 tarihli 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’da 2007 yılında değişikliğe gidilerek, Kanun’un kapsamı genişletilmiştir. Kanun’un uygulanmasına dair Yönetmelik ise 2008 yılında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu düzenlemelere rağmen, uygulamada yaşanan sorunları bertaraf etmek amacıyla Kanun’un ivedilikle yeniden ele alınması ve değerlendirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı koordinasyonunda; sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Ankara Adliyesinde aile içi şiddet konusunda görev yapan Cumhuriyet savcıları, Aile Mahkemesi Hakimleri ve büyükşehir belediyesi olan 16 ilin baro başkanı ile düzenlenen toplantılar ve ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşunun ve sivil toplum kuruluşlarının yazılı görüşleri alınarak Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hazırlanmış ve 20 Mart 2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Ayrıntılı bilgi için bkz. “Şiddete İlişkin Yasal Durum”)

Yeni İş Kanunu

- 10 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe giren Yeni İş Kanununun getirdiği en önemli ilerleme işveren-işçi ilişkisinde cinsiyet dahil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılamayacağıdır. Bu kapsamda;

- 1) İş sözleşmesinin yapılmasında, uygulanmasında ve sona erdirilmesinde cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapılamayacağı,
- 2) Cinsiyet nedeniyle eşit değerde iş için daha düşük ücret verilemeyeceği,
- 3) Cinsiyet, medeni hal ve aile yükümlülükleri, hamilelik ve doğumun iş akdinin feshi için geçerli sebep oluşturamayacağı,

4) İşyerinde işçinin, işveren, diğer bir işçi veya üçüncü kişiler tarafından cinsel tacize uğraması ve bu durumu işverene bildirmesine rağmen gerekli önlemlerin alınmaması halinde işçinin haklı nedenle işi derhal fesih hakkına sahip olduğuna ilişkin hüküm,

5) Genel ekonomik kriz veya zorlayıcı nedenlerle kısa çalışma ve kısa çalışma ödeneği hükmü,

6) Kadın çalışanlara verilen ücretli doğum izin sürelerinin artırılmasına ilişkin hüküm Kanunda yer almıştır.

Türk Ceza Kanunu

- Günümüz ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan Türk Ceza Kanunu Tasarısı 26 Eylül 2004 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiştir. Reform niteliğinde düzenlemeler içeren Kanun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Cinsiyet eşitliği ve kadına karşı şiddet konusunda çağdaş düzenlemelere yer veren Kanundaki başlıca yeni düzenlemeler şunlardır:

- 1) “Kadın, kız ayrımı” biçimindeki tanım madde metninden çıkarılmıştır.
- 2) Cinsel suçlar, kişilere karşı suçlar başlığı altında cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar olarak değerlendirilmiştir.
- 3) Zorla ırza geçme ve zorla ırza tasaddi kavramları kaldırılarak yerine cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarı kavramları kullanılmıştır.

4) Cinsel saldırı suçunun eŖe karŖı iŖlenmesi durumunda soruŖturma ve kovuŖturma yapılması mağdurun Ŗikayetine bađlanmıŖtır. Bu dŖzenleme ile eŖ Ŗzerinde gerekleŖtirilen ve cinsel saldırı suçunun nitelikli halini oluŖturan davranıŖlara ceza yaptırımını getirilmiŖ, ancak bu durumda soruŖturma ve kovuŖturma yapılması mağdur eŖin Ŗikayetine bağlı tutulmuŖtur.

5) Cinsel saldırının tanımı yapılmış ve cinsel saldırı suçunun temel şekli tanımlanmıştır. Cinsel saldırının vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi bu suçun nitelikli hali olarak tanımlanmıştır.

6) İşyerinde cinsel taciz kavramı getirilmiş, cinsel taciz suçunun nitelikli halleri belirlenmiş; buna göre hiyerarşi ve hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuzu kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak kişiye karşı cinsel tacizde bulunulması suçun temel şekline göre daha ağır ceza ile cezalandırılmıştır. Bu düzenleme ile sadece üst değil çalışanlar arasında da cinsel taciz suçu düzenlenmiştir.

7) Dava veya cezanın ertelenmesini gerektiren etkin pişmanlık halleri düzenlenmiş, bu düzenleme ile kaçırılan veya alıkonulan ile sanık veya hükümlülerden biri evlendiği takdirde cezalarında indirim veya erteleme yapılması ya da bu cezaların silinmesinin mümkün olamayacağı hükme bağlanmıştır.

8) “Kadının mağdur olduğu bir suç sonucu gebe kalması halinde, süresi yirmi haftadan fazla olmamak ve kadının rızası olmak koşuluyla gebeliği sona erdirene ceza verilmez. Ancak bunun için, gebeliğin uzman hekimler tarafından hastane ortamında sona erdirilmesi gerekir.” hükmü getirilmiştir.

- Yeni Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu biraz önce saydığımız maddeler gibi birçok yeni hükümler getirilmiştir.
- **Fakat yasada bu kuralların bulunması demek acaba bunların düzgün bir şekilde uygulandığı anlamına gelmekte midir?**

Gerçekte Olanlar

- «Türkiye'de kadın ve erkekler için fırsat eşitliği» konulu araştırmaya göre, kadınların yüzde 14'ü işyerinde cinsel tacize uğruyor. Kadının iş gücündeki oranı ise son 10 yılda yüzde 34'ten yüzde 22'ye geriledi.

Adana'da tarım açık cezaevinden izinli çıkıp, kiracısı olan reklam ajansının sahibi 36 yaşındaki N.C.'ye işyerinde tecavüz etmeye kalkıştığı iddia edilen 38 yaşındaki Ozan S. hakkında, 22.5 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açıldı

Latince kökenli sözcük; psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermek anlamlarına gelir. En iyi ifade eden anlamıyla yıldırma veya iş yerinde psikolojik terör anlamlarıdır

- Kayda geçen bilgilere göre Türkiye’de çalışanların yüzde 44’ işyerinde mobbing’e uğruyor. Kadınların yüzde 59’u, erkeklerin yüzde 44’ mobbing mağduru
- Alo 170’e yapılan «Mobbing» başvurularının ise % 55’ i kadınlara aittir.

- Kadınlar sadece eğitimsiz cahil kişilerden mi şiddet görüyor **HAYIR!**

Dayak sonrası ilk fotoğraf!

Karakolda polis memurlarından yediği dayak görüntüleri ortaya çıkan Fevziye Cengiz'in dayak sonrası çektiği fotoğraf ortaya çıktı.

TÜRKİYE'DE KADINLARIN GÜNCEL SORUNLARI

Türkiye'de Kadınların Güncel Sorunları

- Eğitim
- Çocuk Gelinler
  - Töre
  - Şiddet
  - Cinayet
  - Taciz
  - Tecavüz
  - Medya
- Devlet Politikaları

EĞİTİM

- Türkiye, 4. Dünya Kadın Konferansı gibi dünya kadınlarının statülerini yükseltmeyi amaçlayan bir uluslararası toplantıda Eylem Planını hiç çekince koymadan kabul etmiştir. Konferansta, ülkemiz 2000 yılına kadar anne ve çocuk ölümlerinin % 50 azaltılması, zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması, kadın okur-yazarlığının % 100'e çıkarılması yönünde taahhütte bulunmuştur. 1997 yılında zorunlu eğitim 8 yıla çıkarılmış, anne ve çocuk ölümlerinde önemli düşüşler olmuş, düzenlenen okuma-yazma kursları ile kadın okur-yazarlığı oranı yükselmiştir.

UNİCEF'in (2003) araştırmasına göre kız çocuklarının okutulmamasında řu etkenler rol oynamaktadır;

- **Gelenekler ve dini inançlar**
- **Kalıplaşmış cinsiyet rolleri**
- **Öğretim programları ve çocuk bakım-eğitiminde yeniden ¼retilen cinsiyet rolleri**
- **Kadının d¼ř¼k stat¼s¼**
- **Erken evlilikler**
- **Eğitimin toplumda kabul edilen rollerle çelişkili gr¼lmesi**

Tablo 1 Okuma-Yazma Durumu ve Cinsiyete Göre Nüfus (6+ Yaş) 2011 Türkiye

Okuma-Yazma Durumu	Toplam	Kadın	Erkek
Okuma-Yazma Bilmeyen	3.171.270	2.617.566	553.704
Okuma-Yazma Bilen	61.889.739	29.876.706	32.013.033
Bilinmeyen	1.984.626	948.736	1.035.890
Toplam	67.045.635	33.443.008	33.602.627

Kaynak: TÜİK ADNKS Eğitim, Kültür ve Spor Veritabanı 2011 Sonuçları

* Yabancılar kapsamına alınmamıştır.

Tablo: Bitirilen Eğitim Düzeyi ve Cinsiyete Göre Nüfus (6+yaş 2011 Türkiye)

Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	3.171.270	553.704	2.617.566
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	13.810.315	6.467.434	7.342.881

İlkokul mezuru	15.333.800	6.706.059	8.627.741
İlköğretim mezuru	11.986.436	6.729.630	5.256.806
Ortaokul veya dengi okul mezuru	2.856.407	1.740.795	1.115.612
Lise veya dengi okul mezuru	11.883.336	6.859.021	5.024.315
Yüksekokul veya fakülte mezuru	5.495.749	3.196.262	2.299.487
Yüksek lisans mezuru	401.773	238.359	163.414
Doktora mezuru	121.923	75.473	46.450
Bilirmeyen	1.984.626	1.035.890	948.736
Toplam	67.045.635	33.602.627	33.443.008

Kaynak: TÜİK ADNKS Eğitim, Kültür ve Spor Veri Tabanı 2011 Soruçları

* Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Öğretmenler

- 2011/2012 öğretim yılında, okulöncesi eğitimde çalışan 55.883 öğretmenin % 94,7'si (52.929), ilköğretimde çalışan 515.852 öğretmenin % 53,7'si (276.998), ortaöğretimde çalışan 235.814 öğretmenin ise % 43'ü (101.661) kadınlardan oluşmaktadır

Faaliyet ve Projeler

- “Yatılı ilköğretim bölge okullarının (YİBO)”
- “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması”
- “karşılıksız eğitim yardımları”
- “Eğitime % 100 Destek Projesi”
- “Anne Baba Çocuk Eğitimi Projesi”
- “Kardelenler”
- “Haydi Kızlar Okula”
- “Baba Beni Okula Gönder”
- “Temel Eğitime Destek Projesi”

KÜÇÜK YAŞTA EVLİLİK BÜYÜK GELİYOR!

**Çocuk
Gelinler**

CNN
TURK

TOORE

Töre ya da Namus Suçları

Töre ve namus suçları özellikle **ataerkil** toplumlarda- aldatmak, zina etmek, evlenmeyi reddetmek, boşanmaya çalışmak, tecavüze uğramış olmak gibi nedenlerle, başta kadınlar olmak üzere aile fertlerine yöneltilen şiddet. Bu suçların çok büyük bir kısmı cinayetle sonuçlanır. **Birleşmiş Milletler Nüfus Fonunun** tahminlerine göre dünyada her sene yaklaşık 5000 kadın töre ve namus cinayetlerine kurban gitmektedir.

- Türkiye'de töre ve namus suçları **Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı** tarafından **2008** yılında hazırlanan bir rapora göre Türkiye'de töre ve namus cinayetleri başta **İstanbul, Ankara ve İzmir** olmak üzere- en çok büyükşehirlerde gerçekleşmektedir.Örneğin İstanbul'da haftada en az bir namus cinayeti işlenmektedir.Türkiye'deki en yaygın cinayet nedenleri: yasak ilişki, cinsel taciz ve tecavüz. Bunun dışında kan davası ve kız alıp verme meseleleri de önemli nedenler arasındadır. Sanıkların büyük çoğunluğu 19-35 yaş arası erkeklerdir ve sanıkların %9'unu suça teşvik edilen çocuklar oluşturmaktadır. Suçlular genellikle pişmanlık duymamaktadır ve cezaevinde kahraman gibi karşılanmaktadır.

Türkiye'de Töre Cinayetleri ve Güldünya Tören Örneği

Güldünya Tören Kimdir?

Güldünya, akrabası tarafından tecavüze uğrayıp hamile kaldığı için aile kararıyla öldürülen ve töre cinayetlerinin sembollerinden olmuştur. Ailesinin ölüm kararından sonra İstanbul'a kaçan Güldünya, ağabeyleri tarafından bulunarak 1 Mart 2004 günü sokak ortasında vuruldu. Hastaneye kaldırılan Tören, on iki saat sonra hastaneye gelen kardeşi tarafından öldürüldü.

Tecavüz eden akrabası Servet Taş 14 Ekim 2011'de sokak ortasında kurşuna dizilerek öldürüldü.

Güldünya'yı öldürdüğü için 23 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılan ve 8 yıldır cezaevinde olan kardeşi Ferit Tören de 29 Şubat 2012'de öldü. Ölüm nedeni kalp krizi olarak açıklandı.

Güldünya Tören, Türkiye'de aile içi şiddet, tecavüz ve töre cinayeti konularında sık sık alıntılanan, tezlere konu olan ve sembol olarak adlandırılan bir isim. Güldünya, Türkiye'de 2000'li yıllarda kadına şiddette gelinen noktayı değerlendirmekte kullanılmaktadır.

ŞİDDET

ŞİDDET

- Kadına yönelik şiddet Pekin Eylem Platformunda, “Kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan, hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana geliş olsun, cinsiyete dayalı her türden şiddet” olarak tanımlanmıştır.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE SON

Türkiye genelinde yaşamını herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınların oranı %39'dur.

Başka bir ifadeyle her 10 kadından 4'ü eşi veya birlikte olduğu kişiden fiziksel şiddet görmüştür.

Yerleşim yeri açısından çok farklılık görülmemesine rağmen bölgesel düzeyde önemli farklar vardır. Kuzey Anadolu'da yaşayan her 2 kadından biri fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

Ülke genelinde her 10 kadından biri fiziksel şiddete uğramaktadır.

Türkiye'de evlenmiş kadınlarının %15'i en az bir kere cinsel şiddete uğramışlardır.

ŞİDDET

Türkiye’de özellikle **1980**’lerden sonra kadına karşı şiddetle mücadele için yürütülen kampanyalarla, kadına yönelik şiddet kamuoyu gündeminde yer almıştır. Bu konuda yürütülen ilk kampanya, 1987 yılında kadın hareketi tarafından başlatılan “**Dayağa Hayır!**” kampanyasıdır. Bu kampanya İstanbul’da başlamış daha sonra Ankara başta olmak üzere diğer şehirlere yayılmıştır. Kampanyanın en önemli kazanımı sığınma evleri ve kadın dayanışma merkezlerinin kurulmasıdır.

Aile içinde şiddete maruz kalan kadınların korunması amacıyla **1998** yılında yürürlüğe giren ve **2007** yılında yeniden düzenlenen **4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun**, önemli bir dönüm noktasıdır. Söz konusu Kanun ile aile içinde şiddete maruz kalan bireylerin korunmasına yönelik olarak Aile Mahkemesi hakimleri tarafından alınabilecek tedbirler düzenlenmiştir.

Bu alanda atılan en önemli adımlardan biri, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde **11.10.2005** tarihinde “**Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi**” amacıyla bir komisyon kurulmasıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı hizmet içi eğitim programlarında KSGM ile işbirliği içinde “**Kadın Hakları Açısından Yeni Türk Medeni Kanunu, Töre ve Namus Cinayetleri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği**” konularına yer vermektedir.

Ülkemizde şiddete uğrayan veya bu riski taşıyan kadınlara yönelik olarak Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'ne (SHÇEK) bağlı **20 kadın konukevi** ile sivil toplum kuruluşu ve yerel yönetimlere bağlı **20 sığınmaevi** (bunlardan 2'si insan ticareti mağdurlarına yönelik bulunmaktadır) hizmet vermektedir. Şiddete uğrayan ya da uğrama riski taşıyan ve desteğe gereksinimi olan kadınlara ve çocuklara psikolojik, hukuki ve ekonomik alanda danışmanlık hizmetleri sunmak ve yararlanabilecekleri hizmet kuruluşları konusunda bilgilendirerek, gereksinim duydukları hizmet türüne en kısa zamanda ulaşmalarını sağlamak amacıyla 183 Alo Kadın ve Çocuk Danışma Hattı hizmet vermektedir. Ayrıca, 20 ilde SHÇEK'e bağlı 38 adet "Aile Danışma Merkezi"nde hizmet sunulmaktadır.

13.07.2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren **5393** sayılı Belediyeler Kanunu ile Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50 bini geçen belediyelere kadın ve çocuklar için korumaevleri açma yükümlülüğü getirilmiştir.

25 Kasım gününü Kadına Yönelik Şiddete Karşı ilan etti. Bu günün 25 Kasım olarak belirlenmesinin nedeni 1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nde meydana gelen bir olaya dayanmaktadır. Ülkeyi diktatörlükle yöneten Rafael Trujillo'ya karşıtlığıyla bilinen Mirabal Kardeşler adlı üç kız kardeş Trujillo'nun: "*Ülkede iki tehlike var: Kilise ve Mirabal Kardeşler*" şeklinde yaptığı açıklamadan günler sonra tecavüz edilerek vahşice öldürüldüler.

Kadına yönelik şiddet ve Ayşe Paşalı Örneği

AYŞE PAŞALI KİMDİR?

Ayşe Paşalı, daha önce defalarca kendisine tecavüz eden, döven ve öldürmekle tehdit eden eski kocası İstikbal Yetkin tarafından sokak ortasında 11 bıçak darbesiyle öldürülmüştü. Ayşe Paşalı ölümünden kısa süre önce eşine karşı mahkemedен koruma talep etmiş ancak bu yönde bir karar çıkmamıştı. Ayşe Paşalı'nın adliyede çekilen fotoğrafı hafızalara kazınarak kadına şiddetin sembolü olmuştu. Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi, Ayşe Paşalı'nın katil zanlısı olarak hakkında dava açılan boşandığı eşi İstikbal Yetkin'i, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırdı.

KADINLAR
EN YAKININDAKİ ERKEKLER TARAFINDAN
ÖLDÜRÜLÜYOR
... İÇİN

HATİCE ANI

ZU OOBAN

KATIL

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
EĞİTİM - ÖĞRETİM - YURTTAŞ
DERNEĞİ

KOMPLEKS HİZMETLERİN
KURULUŞU AÇIK YA İZLENİ
SİYEM

**Kadın Kırımına Karşı
Başkaldırıyoruz**

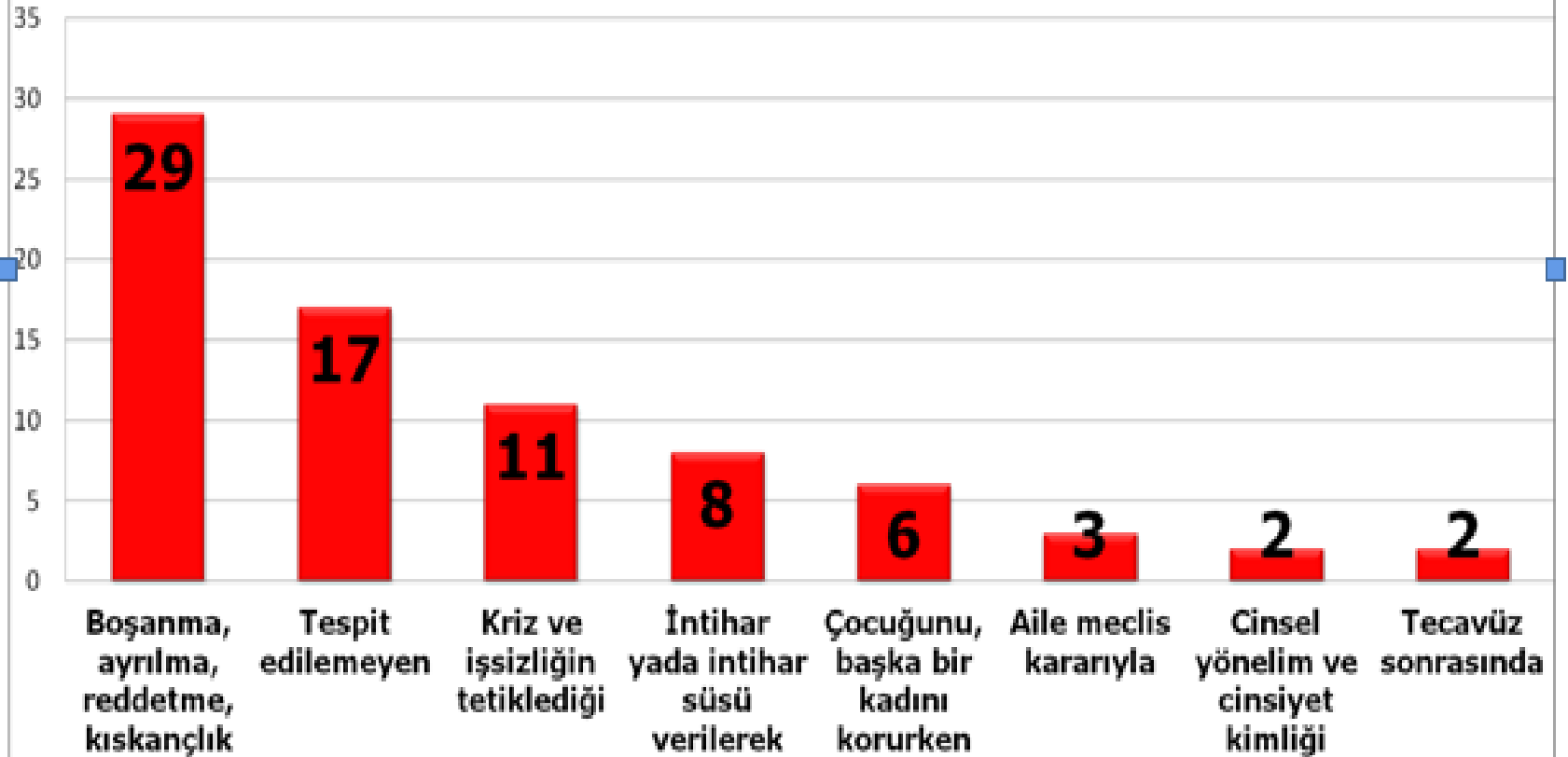
**Demokratik
Özgür
Kadın
Hareketi**

SİSTEMLİ KADIN CİNAYETLERİ

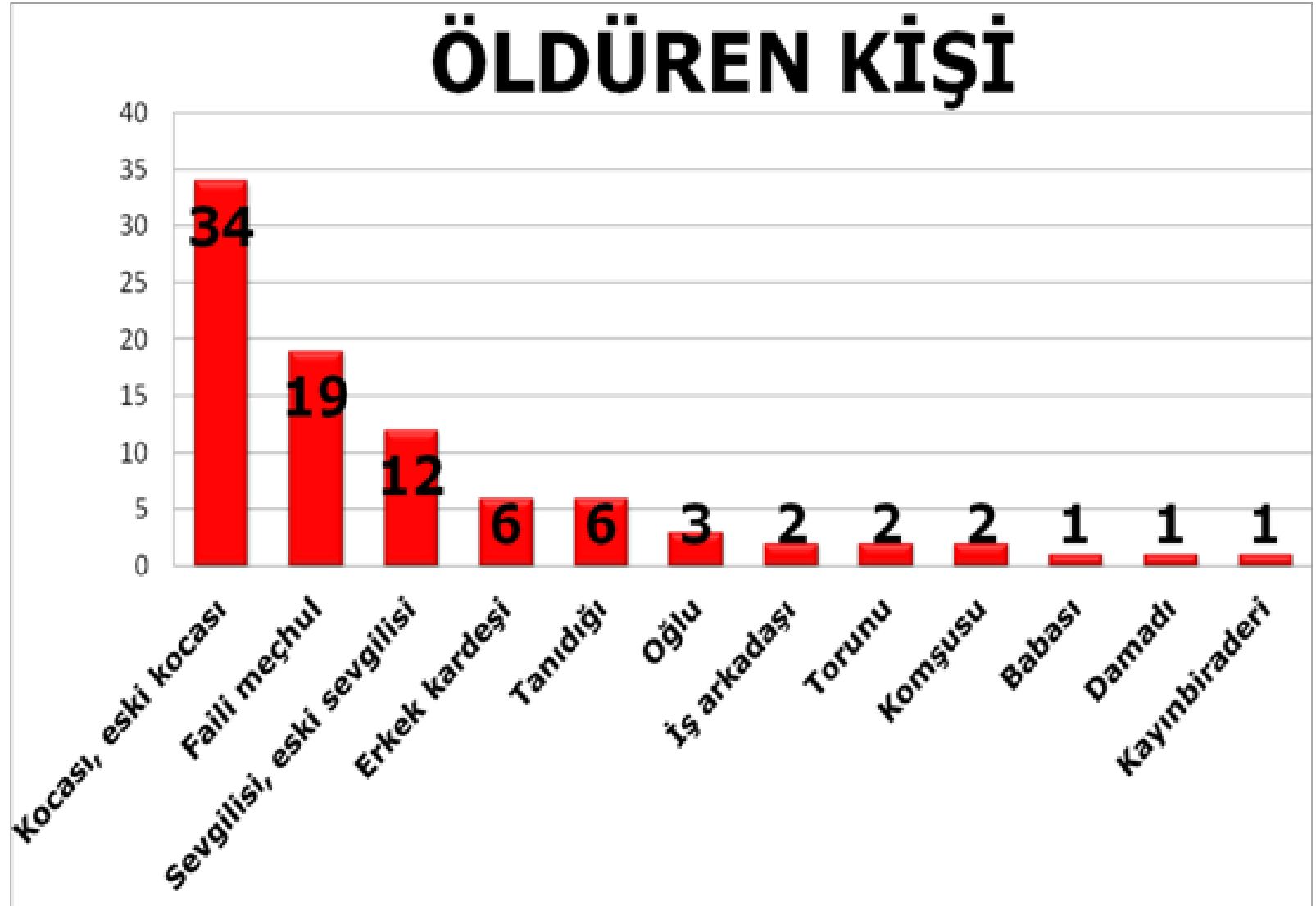
 KADIN CİNAYETLERİNE KARŞI
İSYANDAYIZ!

GRAFİK 2: KADINLARIN ÖLÜM NEDENLERİNE GÖRE DAĞILIMLARI

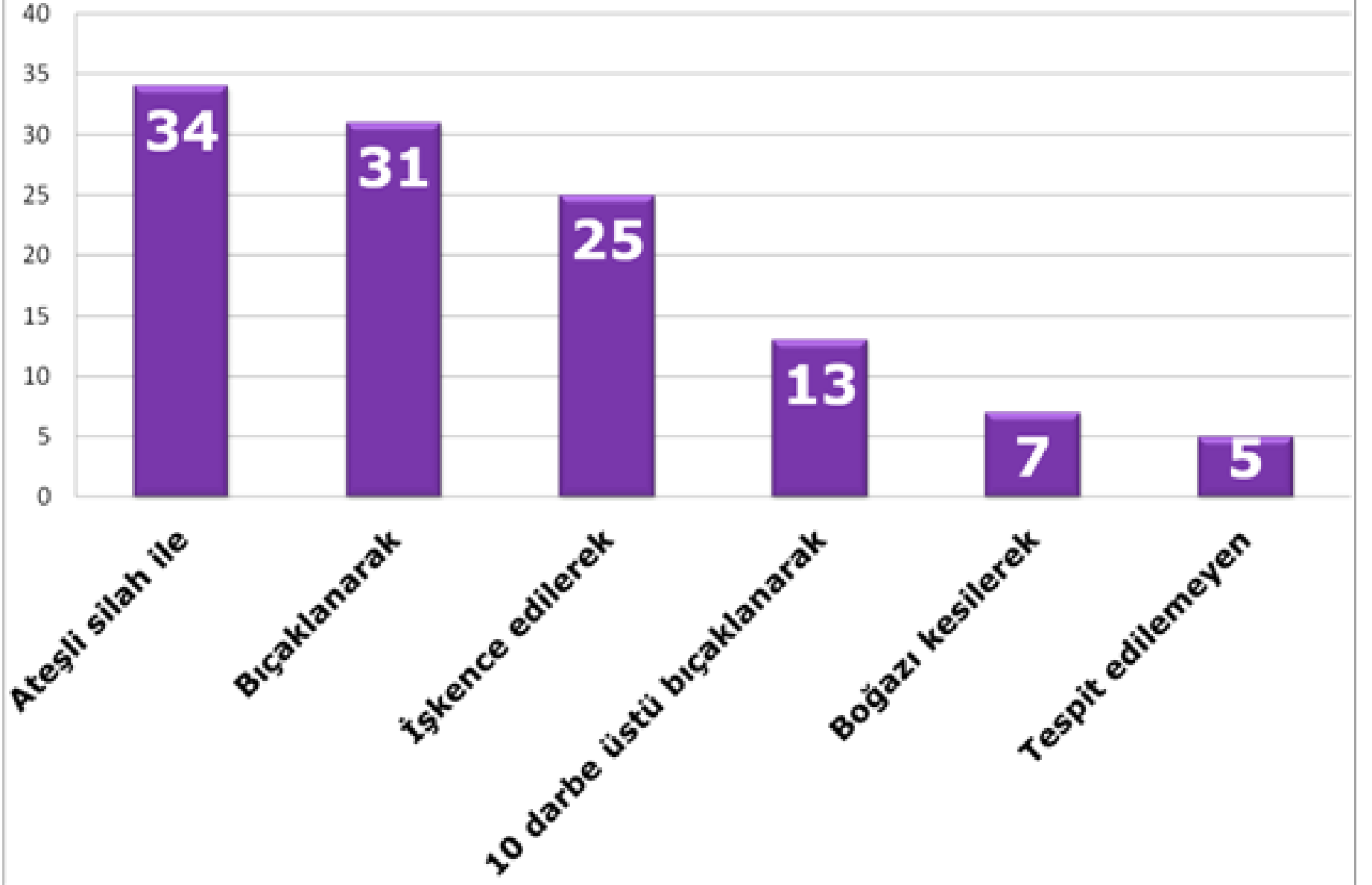
ÖLÜM NEDENLERİ

GRAFİK 3: KADINLARIN KİMLER TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜĞÜNE GÖRE DAĞILIM

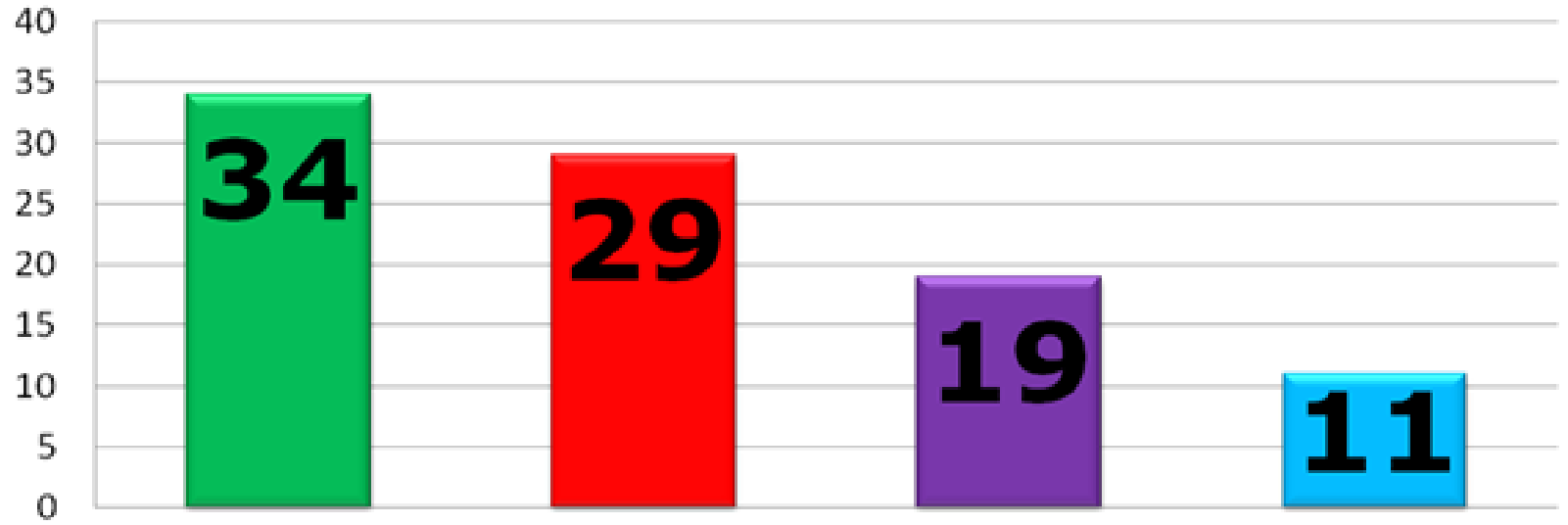

ÖLDÜRÜLME ŞEKLİ

GRAFİK 5: ÖLDÜRÜLEN KADINLARIN GELİR SEVİYELERİNE GÖRE DAĞILIM

MADDİ DURUM

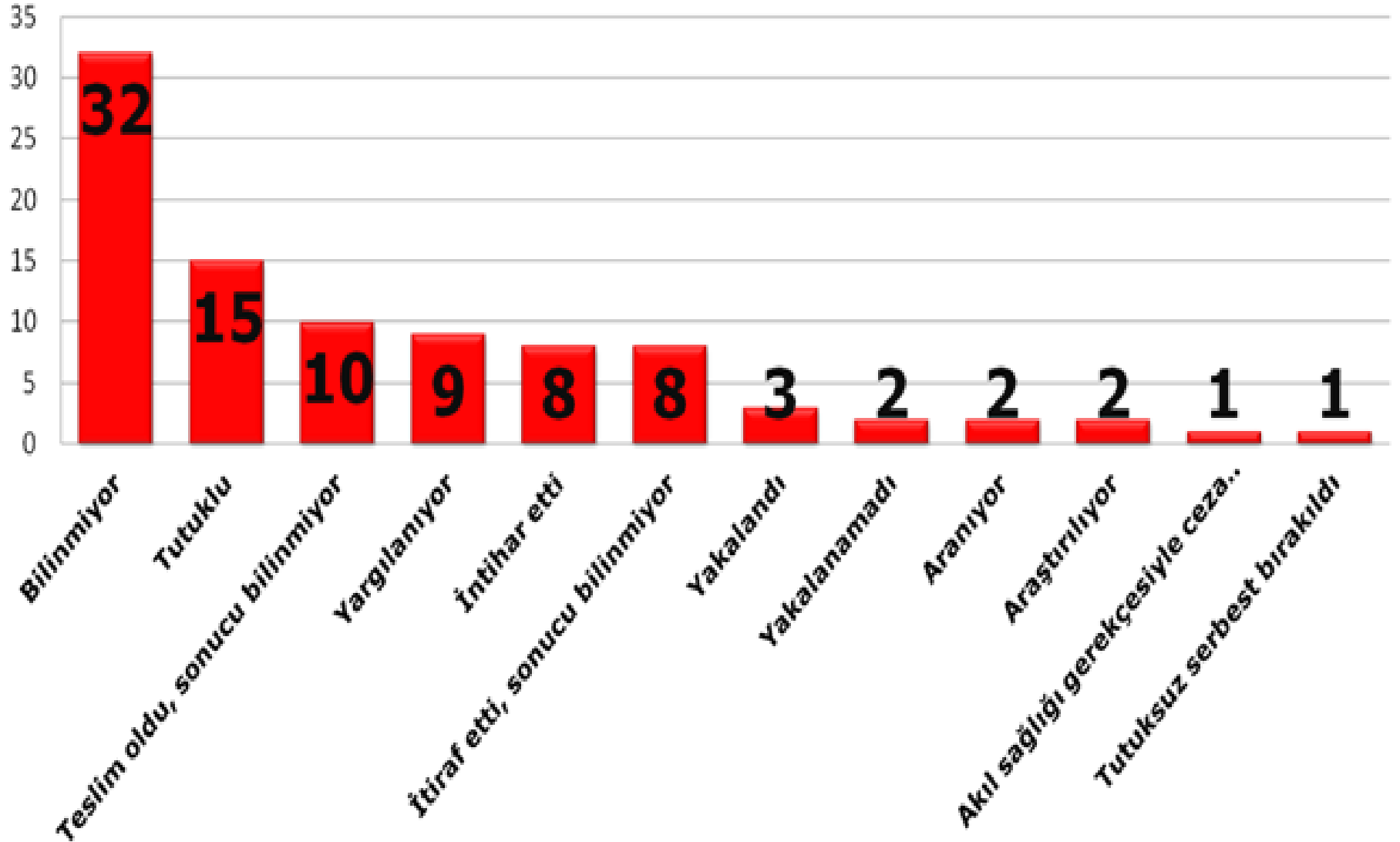
Bilinmeyen

Alt gelir

Orta gelir

Üst gelir

KATİLE NE OLDU ?

Sistemli kadın cinayetlerinde son durum

- *2012 yılının ilk altı ayında kadınlar balta ile parçalanarak, ateşe verilerek, saatlerce dövülerek, balkondan aşağıya ya da denize atılarak, yarı canlı haldeyken toprağa gömülerek katlediler. Öyle ki erkekler artık öldürmekle kalmıyor ölmüş bedenlerini bile ortadan kaldırıyorlar. Öldürülen kadınların % 10'u ya bir çuvala konularak denize atılıyor ya da bedenleri yakılarak toprağa gömülüyor.*

Kadın
Cinayetleri 7
Yılda % 1400
Arttı

ne tesadûf, xipxuya şideta mêrun e

tesadüf değil,
apaçık erkek şiddeti

**Tecavüzcüleri Korumak
Tecavüze Ortak Olmaktır**

• Türkiye'de Tecavüze uğrayan kadınların yüzde 62'si 18 yaşından küçük!

Fiziksel ve cinsel şiddet yaşamış kadınların yüzde 88'inin ne yakın çevresine, ne de sivil toplum örgütleriyle devlet kuruluşlarından birine başvurduğu belirtilerek “Şiddete uğrayan kadın korku, ayıplanma, olayın duyulması endişesi, namus, dedikodu gibi gerekçeler nedeniyle susuyor”

Tecavüz kurbanlarınının %70'i tecavüzcüyü tanıyor.
Türkiye'de kadınların %35.6'sı bazan; %16.3'ü sık sık aile içi tecavüze uğruyor.

Türkiye'de her 4 saatte bir tecavüz veya tecavüze yeltenme suçu işlenmektedir.

Türkiye’de tecavüz ve N.Ç. Örneği

- N.Ç. Mardin’de 2002 yılında, 13 yaşındayken 24 ‘erkek’ tarafından tecavüze uğradı. N.Ç. ve davası tam 10 yıl sürdü yerel mahkemede. Çıkan sonucu Yargıtay bozunca tekrar yargılanmaya başladı .
- Davada 25 sanık vardı. Bunların 5’i tutuklu.Sanıklara 5le 9 yıl arasında değişen cezalar verildi. Bu cezalar sayesinde güzel ülkemizde bir daha hiç ‘tecavüz yaşanmayacak!’Mahkeme, N.Ç.’nin rızası olduğunu söyleyerek cezaları alt sınırdan vermiş. 2002 yılında yaşanan olayın ayrıntıları ise şöyle; 2 kadın N.Ç. yi erkeklere pazarlıyor .Bu erkeklerin içinde kaymakamlık yazı işleri müdürü ve bir yüzbaşı da var. Olay su yüzüne çıkınca dava açılıyor ve sonucunda ‘iyi hal’ indirimiyle sanıklar 2’şer yıllık cezalar alıyor. Ancak yargıtay bu kararı bozunca tekrar dava açılıyor. Geline son noktada ise sanıklara 5 ila 9 yıl arasında değişen cezalar veriliyor.
- Mahkeme sonunda açıklama yapan N.Ç. nin avukatı ise kararı tekrar temyiz edeceklerini belirtti.

UTANÇ DAVASINDA SON DURUM

- Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 24 sanığa alt sınırdan 5 yıl ceza verdi ve iyi hal indirimiyle 4 yıl 2 ay-4 yıl 10 aya indirdi. 18 yaşından küçük bir sanığa da 3 yıl 2 ay ceza verildi. Mahkeme, sanıkları cezalandırırken eski TCK'nın "Her kim 15 yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırzına geçerse 5 seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse mahkûm olur" şeklindeki 414. maddesinin 1. fıkrasını uygulayarak N.Ç.'nin, kendi rızasıyla fuhuş yaptığı yorumuna imza atmış oldu.

DEVLET POLİTİKALARI

KÜRTAJ YASASI NE ÖNERİYOR?

(Üreme Sağlığı Yasa Taslağı)

10 haftadan fazla olan gebeliklerin sonlandırılması ancak şöyle olabilecek
Annenin hayatını tehdit etmesi

Gebeliğin devamının annede ağır ruhsal ve bedensel hastalıklara ve arazlara neden olması ! Bebeğin hayatla bağdaşmayan halleri ! Bebeğin ağır maluliyetinin söz konusu olması ! Kadının mağduru olduğu bir suç sonucu hamile kalmış olması.

Yeni düzenlemeye göre 10 haftadan sonra gebelik sonlandırma işlemine tıbbi zorunluluk olması kaydıyla yalnızca üniversite, Sağlık Bakanlığı ve eğitim araştırma hastanelerinde izin verilecek.

SÜREYİ AŞANA HAPİS

Gebelik süresi 10 haftadan fazla olan kadının çocuğunu isteyerek düşürmesi halinde verilen ceza 1 yıldan 3 yıla çıkarıldı. İzin verilen yerler dışında kürtaj yapanlar 2-4 yıl hapse çarptırılacak. Ensest ilişkide rıza olsa bile 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası verilecek.

Cinsel tacizin çocuğa karşı işlenmesi halinde ceza, yarısına kadar artırılabilecek.

MEDYA

**SENİ AYŞE PAŞALI GİBİ
ÖLDÜRECEĞİM !**

**Sizce medya başta kadın
cinayetleri ve şiddet
olmak üzere genel
olarak kadını nasıl
yansıtıyor?**

KAYNAKÇA

- Türkiye de Kadını Durumu
- Encest Raporu. Pdf
- Ka-der kadın istatistikleri pdf
- Cedaw pdf
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı pdf
- Şiddet ana rapor pdf